

**MUSTAQILLIK DAVRI ADABIYOTI ERKIN VOHIDOV IJODIDA VATAN VA
MILLAT G'OYASI**

Jo'rayeva Zilola

TerDPi Tillar fakulteti O'zbek tili va adabiyoti
yo'nalishi 4-kurs talabasi

zeboa7756@gmail.com, +998888430743

Saidmurodova Sohiba

Ilmiy rahbar, Termiz davlat pedagogika instituti

<https://doi.org/10.5281/zenodo.20508167>

Annotatsiya. Mazkur maqolada Erkin Vohidov ijodida Vatan va millat g'oyasining badiiy talqini tahlil qilinadi. Shoir she'rlari va dostonlarida ona yurtga muhabbat, milliy qadriyatlar, xalqning ma'naviy olami hamda istiqlol g'oyalarining ifodalanishi yoritiladi. Mustaqillik davri adabiyotida Erkin Vohidov ijodining o'rne, uning milliy tafakkur va vatanparvarlik ruhini shakllantirishdagi ahamiyati ilmiy asosda ochib beriladi.

Kalit so'zlar: Mustaqillik davri adabiyoti, Erkin Vohidov, Vatan, millat, vatanparvarlik, milliy g'oya, ma'naviyat, she'riyat.

Annotation. This article analyzes the artistic interpretation of the ideas of homeland and nation in the works of Erkin Vohidov. The poet's poems and epics reflect love for the motherland, national values, the spiritual world of the people, and the ideas of independence. The article also highlights the role of Erkin Vohidov in the literature of the independence period and his contribution to the development of national thinking and patriotism.

Keywords: Independence period literature, Erkin Vohidov, homeland, nation, patriotism, national idea, spirituality, poetry.

Аннотация. В данной статье анализируется художественное воплощение идей Родины и нации в творчестве Erkin Vohidov. В стихах и поэмах поэта раскрываются любовь к родной земле, национальные ценности, духовный мир народа и идеи независимости. Также освещается место творчества Эркина Вохидова в литературе периода независимости и его значение в формировании национального мышления и патриотизма.

Ключевые слова: литература периода независимости, Эркин Вохидов, Родина, нация, патриотизм, национальная идея, духовность, поэзия.

Kirish. Mustaqillik davri o'zbek adabiyoti milliy tafakkur, ma'naviyat va vatanparvarlik g'oyalarining yangi bosqichda shakllanishi bilan xarakterlanadi. Istiqlol tufayli adabiyotda xalqning tarixiy xotirasi, milliy qadriyatlari hamda inson erkinligini ulug'lashga bo'lgan e'tibor yanada kuchaydi. Bu davr ijodkorlari orasida Erkin Vohidov alohida o'rin egallaydi. Shoir o'z asarlarida Vatan, millat, ona tiliga muhabbat, xalqning ma'naviy olami va milliy o'zlik masalalarini yuksak badiiy mahorat bilan tasvirlagan. Erkin Vohidov ijodi o'zbek she'riyatining taraqqiyotida muhim bosqichlardan biri hisoblanadi. Uning she'r va dostonlarida Vatan timsoli nafaqat muqaddas maskan, balki xalqning g'ururi, tarixi va kelajagi sifatida talqin etiladi. Shoir millat ravnaqi, inson erki va ma'naviy kamolot masalalarini badiiy-estetik jihatdan chuqur ifoda etgan. Ayniqsa, mustaqillik yillarida yaratilgan asarlarida milliy g'oya va istiqlol ruhining kuchli aks etishi kuzatiladi. Bugungi kunda yosh avlodni vatanparvarlik, milliy qadriyatlarga hurmat va ona yurtga sadoqat ruhida tarbiyalashda Erkin Vohidov ijodini o'rganish muhim ilmiy-

amaliy ahamiyat kasb etadi. Shu bois mazkur maqolada shoir ijodida Vatan va millat g'oyasining badiiy ifodasi, uning she'riy mahorati hamda mustaqillik davri adabiyotidagi o'rni tahlil qilinadi. Maqolaning asosiy maqsadi — Erkin Vohidov asarlarida Vatan va millat tushunchalarining yoritilish xususiyatlarini ochib berish hamda ularning bugungi ma'naviy hayotdagi ahamiyatini ko'rsatishdan iborat.

Asosiy qism

Mustaqillik davri o'zbek adabiyotida milliy o'zlikni anglash, tarixiy xotirani tiklash va Vatanga muhabbat g'oyalarini yuksak badiiy darajada ifodalash ustuvor mavzulardan biriga aylandi. Bu jarayonda Erkin Vohidov ijodi alohida ahamiyat kasb etdi. Shoir asarlarida Vatan timsoli nafaqat geografik hudud, balki xalqning ma'naviy borlig'i, milliy ruhi va tarixiy taqdiri bilan uyg'un holda tasvirlanadi. Uning she'riyati o'zbek xalqining qalb kechinmalari, orzu-intilishlari va istiqlool sari bo'lgan intilishlarini badiiy aks ettirganligi bilan qadrlanadi. Erkin Vohidov ijodining markaziy mavzularidan biri Vatan madhidir. Shoir Vatanni inson hayotining eng muqaddas tushunchasi sifatida talqin qiladi. Ayniqsa, "O'zbekim" she'ri xalq qalbidan chuqur joy olgan asarlardan biridir. Mazkur she'rda shoir o'zbek xalqining buyuk tarixini, boy madaniy merosini hamda milliy g'ururini ulug'laydi. She'rning badiiy qudrati shundaki, unda Vatan tuyg'usi samimiy lirizm va kuchli ruh bilan uyg'unlashgan. Shoir xalq tarixidagi buyuk siymolarni eslash orqali millatning ma'naviy ildizlarini ko'rsatishga intiladi. Shu jihatdan "O'zbekim" she'ri mustaqillik davri milliy tafakkurining badiiy ifodasi sifatida muhim ahamiyatga ega. Shoir ijodida millat tushunchasi ham keng va falsafiy mazmunda yoritiladi. Erkin Vohidov millatni oddiy etnik birlik sifatida emas, balki umumiy tarix, til, qadriyat va ma'naviyat birligi sifatida tushunadi. Uning asarlarida ona tiliga bo'lgan muhabbat alohida o'rin tutadi. Shoir o'zbek tilining go'zalligi, ifoda imkoniyatlari va milliy ruhni aks ettirishdagi qudratini yuqori baholaydi. Shu sababli ham uning she'rlarida til va millat tushunchalari o'zaro chambarchas bog'liq holda namoyon bo'ladi. Shoir nazarida ona tilini asrash — millatni asrash demakdir. Erkin Vohidovning mustaqillik arafasida yozilgan ayrim she'rlarida ozodlik va erk g'oyasi ochiq ifodalanadi. Jumladan, "Vatan istagi" she'rda shoir xalqning erkin va ozod yashash haqidagi orzularini badiiy tasvirlaydi. Asarda Vatanni "ozod qush" timsolida ko'rish istagi ifodalanib, istiqlool g'oyasi ramziy ma'noda yoritiladi. Bu esa shoirning xalq qalbidagi orzu va armonlarni chuqur his qilgan ijodkor ekanligini ko'rsatadi. Adabiyotshunoslar tomonidan ushbu asarlar istiqlool g'oyasining badiiy ifodasi sifatida baholanadi. Shoirning "Ruhlar isyoni", "Nido", "Tirik sayyoralar" kabi doston va she'riy to'plamlarida ham inson, millat va jamiyat taqdiri masalalari falsafiy mushohada asosida yoritiladi. Ayniqsa, "Ruhlar isyoni" dostoni orqali inson erki, haqiqat va adolat uchun kurash masalalari ilgari suriladi. Bu asarlarda shoirning fuqarolik pozitsiyasi, xalq dardi va millat istiqboliga befarq bo'lmagan ijodkor sifatidagi qiyofasi yaqqol ko'rinadi. Uning qahramonlari oddiy insonlar bo'lsa-da, ular orqali xalqning umumiy ruhiy holati va davr muammolari ochib beriladi. Erkin Vohidov she'riyatining muhim jihatlardan biri — undagi yuksak badiiy mahoratdir. Shoir she'rlarida xalqona ohang, sodda va ravon uslub, obrazlilik hamda kuchli poetik tafakkur uyg'unlashgan. U mumtoz adabiyot an'analaridan samarali foydalangan holda zamonaviy ruhdagi asarlar yaratdi. Shoirning badiiy tilida milliy ruh va falsafiy teranlik ustuvorlik qiladi. Shu bois uning ijodi nafaqat o'z davri, balki bugungi kun o'quvchilari uchun ham ma'naviy ahamiyatini yo'qotmagan. Erkin Vohidov ijodi yosh avlodni vatanparvarlik va milliy qadriyatlarga hurmat ruhida tarbiyalashda muhim vosita hisoblanadi. Uning asarlarida ilgari surilgan Vatan, millat, erk va ma'naviyat g'oyalari bugungi

globallashuv davrida ham o'z dolzarbligini saqlab qolmoqda. Shoir she'riyatidagi milliy ruh o'zbek xalqining tarixiy xotirasi va ma'naviy olamini anglashga xizmat qiladi. Shu sababli Erkin Vohidov ijodi mustaqillik davri o'zbek adabiyotining eng yuksak namunalaridan biri sifatida baholanadi.

Xulosa

Xulosa qilib aytganda, Erkin Vohidov ijodi mustaqillik davri o'zbek adabiyotining yuksak badiiy va ma'naviy namunalaridan biri hisoblanadi. Shoir asarlarida Vatan va millat g'oyasi chuqur falsafiy mazmun hamda samimiy poetik ruh bilan ifodalangan. Uning she'riyatida ona yurtga muhabbat, xalq tarixiga hurmat, milliy qadriyatlarga sadoqat va inson erkinligi kabi masalalar markaziy o'rin egallaydi. Shu jihatdan Erkin Vohidov ijodi milliy tafakkur va istiqloq g'oyalarining badiiy ifodasi sifatida muhim ahamiyat kasb etadi. Tahlillar shuni ko'rsatadiki, shoir Vatanni oddiy tushuncha sifatida emas, balki xalqning ma'naviy borlig'i, tarixiy xotirasi va kelajagi bilan bog'liq ulug' qadriyat darajasida talqin qiladi. Uning asarlarida millatning ruhiy olami, orzu-intilishlari hamda ozodlikka bo'lgan intilishi yuksak badiiy mahorat bilan tasvirlangan. Ayniqsa, "O'zbekim" kabi she'rlarida milliy g'urur va vatanparvarlik tuyg'usi kuchli poetik ohang orqali ifoda etiladi. Erkin Vohidovning ijodiy merosi bugungi kunda ham o'zining dolzarbligini saqlab qolmoqda. Shoir asarlari yosh avlodni milliy qadriyatlarga hurmat, Vatanga sadoqat va ma'naviy barkamollik ruhida tarbiyalashda muhim manba bo'lib xizmat qiladi. Shu sababli uning ijodini ilmiy jihatdan chuqur o'rganish va targ'ib etish mustaqillik davri adabiyotshunosligining dolzarb vazifalaridan biri hisoblanadi.

Adabiyotlar, References, Литературы:

1. Erkin Vohidov. Ruhlar isyoni. – Toshkent: G'afur G'ulom nomidagi nashriyot-matbaa ijodiy uyi, 2016.
2. Erkin Vohidov. Tanlangan asarlar. – Toshkent: Sharq nashriyoti, 2018.
3. Karimov N. XX asr o'zbek adabiyoti tarixi. – Toshkent: O'qituvchi, 2017.
4. Normatov U. Ijod sehri. – Toshkent: Ma'naviyat, 2013.
5. Qo'shjanov M. O'zbek adabiyoti taraqqiyot tamoyillari. – Toshkent: Fan, 2014.
6. Solijonov Y. Mustaqillik davri o'zbek adabiyoti. – Toshkent: Yangi asr avlodi, 2019.